

MINISTERSTWO
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach

UCHWAŁA Nr 12/2017

Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach
z dnia 17 listopada 2017 roku

Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach (dalej: KKE), działając na podstawie art. 33 ust. 3 w zw. z art. 40 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 *o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych i edukacyjnych* (Dz. U. 2015, poz. 266; dalej „ustawa”) oraz art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (t.j. - Dz.U. 2017, poz. 1257; dalej „KPA”),

po rozpatrzeniu odwołania od uchwały lokalnej komisji etycznej ds. doświadczeń na zwierzętach w Olsztynie nr 60/2017 z dnia 26 września 2017 roku o wydaniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia zgodnie z wnioskiem pt. „Ćwiczenia z patofizjologii” złożonym przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie

postanawia

1. **uchylić** w całości ww. uchwałę lokalnej komisji etycznej ds. doświadczeń na zwierzętach w Olsztynie nr 60/2017 z dnia 26 września 2017 roku oraz
2. **odmówić zgody** na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach pt. „Ćwiczenia z patofizjologii” zgodnie z wnioskiem nr 48/2017 złożonym przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie, z uwagi na jego sprzeczność z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 25 lipca 2017 roku Fundacja na Rzecz Prawnej Ochrony Zwierząt i Kontroli Obywatelskiej „Lex Nova” z siedzibą w Leżajsku zwróciła się do lokalnej komisji etycznej ds. doświadczeń na zwierzętach w Olsztynie (lke) o dopuszczenie na prawach strony do udziału w postępowaniu w sprawie z wniosku nr 48/2017 o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach pt. „Ćwiczenia z patofizjologii”, złożonego przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Na posiedzeniu w dniu 25 lipca 2017 roku lokalna komisja etyczna ds. doświadczeń na zwierzętach postanowiła o dopuszczeniu organizacji do udziału w postępowaniu, o czym poinformowano Fundację pismem z dnia 27 lipca, wyznaczając jej jednocześnie termin na zapoznanie się z aktami sprawy oraz pisemne przedstawienie stanowiska, które wpłynęło do siedziby lokalnej komisji etycznej w dniu 6 września 2017 roku. W ww. stanowisku Fundacja wniosła o wydanie decyzji odmownej w przedmiotowej

sprawie, podnosząc, że istnieją metody zastępujące wykorzystanie żywych zwierząt podczas ćwiczeń z patofizjologii oraz powołując się na wydaną w podobnej sprawie uchwałę Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach z dnia 20 grudnia 2016 roku.

Wbrew argumentacji przedstawionej przez Fundację na posiedzeniu w dniu 26 września 2017 roku lokalna komisja etyczna w Olsztynie podjęła uchwałę nr 60/2017 o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia w zakresie wniosku nr 48/2017, w uzasadnieniu której wskazała na różnice projektu w porównaniu z projektem przedłożonym przez tego samego wnioskodawcę w roku 2016 oraz podkreśliła w szczególności, że praca na żywym zwierzęciu jest niezwykle istotna dla dobrego przygotowania studentów do zawodu. Komisja lokalna uznała także za istotny argument przemawiający za wydaniem zgody petycję studentów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie.

Od ww. uchwały nr 60/2017 organizacja Lex Nova odwołała się (odwołanie z dnia 16 października 2017 roku), wnosząc o jej uchylenie i wydanie uchwały o odmowie udzielenia zgody na przeprowadzenie doświadczenia „Ćwiczenia z patofizjologii”. Zaskarżonej uchwale Fundacja zarzuciła naruszenie przepisów ustawy poprzez wydanie zgody na doświadczenie, podczas gdy akceptacja projektu nie była dopuszczalna z uwagi na tzw. zasadę zastąpienia.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 KPA organ odwoławczy wydaje decyzję, w której uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy. Jak stanowi z kolei art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy wykonywanie procedur jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy nie można zastosować metody badawczej zapewniającej osiągnięcie celów doświadczenia bez wykorzystania zwierząt (zasada zastąpienia).

Krajowa Komisja Etyczna ustaliła, że Fundacja Lex Nova w prawidłowym trybie uzyskała status strony w postępowaniu toczącym się przed lokalną komisją etyczną w Olsztynie oraz prawidłowo złożyła odwołanie od uchwały tej komisji. Odwołanie wraz z pozostałą dokumentacją sprawy wpłynęło do KKE w dniu 27 października 2017 roku. Na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2017 roku Krajowa Komisja Etyczna uznała, że uchylana w pkt 1 uchwała lokalnej komisji etycznej ds. doświadczeń na zwierzętach w Olsztynie nr 60/2017 z dnia 26 września 2017 roku o wydaniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia zgodnie z wnioskiem pt. „Ćwiczenia z patofizjologii” złożonym przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie, w istocie jest niezgodna z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy. Komisja przeanalizowała wniosek i podczas dyskusji na posiedzeniu stwierdziła, że osiągnięcie celów dydaktycznych wskazanych w projekcie (prezentacja zjawisk patofizjologicznych) jest możliwe za pomocą technik alternatywnych, tj. bez użycia żywych zwierząt, a więc z uwzględnieniem zasady zastąpienia. Fakt ten potwierdzają doświadczenia innych ośrodków akademickich.

Krajowa Komisja przyznaje co prawda, iż złożony wniosek nie jest zupełnie tożsamy z projektem pt. „Ćwiczenia z patofizjologii”, który był przedmiotem postępowania przed lke w Olsztynie oraz KKE w 2016 roku, jednakże analiza porównawcza obu projektów nie ujawniła tak znacznych różnic, na jakie wskazuje lke w uchylanej w pkt 1 uchwale. Rzeczywiście wnioskodawca zrezygnował z przeprowadzenia najbardziej dotkliwej procedury (z związku z czym obniżono liczbę planowanych do wykorzystania zwierząt), jednakże fakt ten nie wpływa na ocenę dopuszczalności przeprowadzenia przedmiotowego doświadczenia, a to z

uwagi na dostępność metod alternatywnych w odniesieniu do wszystkich założonych w projekcie celów.

Ponadto Krajowa Komisja Etyczna podziela zdanie lokalnej komisji, iż kształcenie lekarzy weterynarii może na pewnym etapie wymagać pracy na żywym zwierzęciu. Zwracamy jednak uwagę (abstrahując od istnienia metod zastąpienia dla tych konkretnych potrzeb dydaktycznych), że projekt w tak zaplanowanym kształcie nie mógłby prowadzić do realizacji założeń takich jak nabycie praktycznych umiejętności przez uczestników ćwiczeń, wbrew konstatacjom zawartym w pkt 3 uchwały lke nr 60/2017.

W związku z powyższym Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach postanowiła jak wyżej.

Ponadto Krajowa Komisja zwraca wnioskodawcy oraz lokalnej komisji uwagę na konieczność precyzyjnego wskazywania we wniosku nazw oraz numerów użytkownika, hodowcy lub dostawy.

Pouczenie:

Na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy oraz art. 53 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (tj. - Dz.U. z 2017 r. poz. 1369) strona może wnieść, za pośrednictwem Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w *sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (Dz.U. Nr 221, poz. 2193) w niniejszej sprawie wpis stały od skargi wynosi 200 zł. Zgodnie z art. 220 § 1 ustawy – *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi*, Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie zostanie uiszczona należna opłata (opłatami sądowymi są wpis i opłata kancelaryjna). W tym przypadku, z zastrzeżeniem § 2 i 3 art. 220, przewodniczący wzywa wnoszącego pismo, aby pod rygorem pozostawienia pisma bez rozpoznania, uiścił opłatę w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia wezwania.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 243 § 1 i art. 244 § 1 ustawy – *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* prawo pomocy może być przyznane stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego. Szczegółowe zasady prawa pomocy regulują przepisy zawarte w art. 243–262 ustawy – *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi*.

PRZEWODNICZĄCA
Krajowej Komisji Etycznej
do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach

Prof. dr hab. n. med. ELŻBIETA KOMPANOWSKA-JEZIERSKA